

הבעלים.

וכתב השיטה מקובצת: ולא דמי לאבודת לילה, מפני שאבודת לילה אינה ראויה לשום הקרבה, הלכך תרעה, אבל בעלת מום קדשה [גירסת הגרי"ז], לכל הפחות, קדושת דמים, ויבואר לקמן.

ולשיטה זו, אם נמצאה לפני שכיפרו הבעלים, בכל אופן תרעה, אף שהיא בתוך שנתה ונמצאת תמימה.

סיכום דיני המשנה לדעת חכמים:

א. נמצאה הראשונה אחר שכיפרו הבעלים: תמות. בין לרש"י ובין לתוס'. בין נמצאה תמימה תוך שנתה, ובין בעלת מום או עברה שנתה.

ב. נמצאה הראשונה לפני שכיפרו הבעלים, וכבר כיפרו באחרת: אם נמצאת תמימה ותוך שנתה: תרעה. [לדעת רבי אבא: תמות].

נמצאת בעלת מום או אחרי שנתה: לרש"י: תמות. לתוס': תרעה.

ג. נמצאה הראשונה לפני שכיפרו הבעלים, ועדיין לא כיפרו: תרעה. בין לרש"י ובין לתוס', בין נמצאה תמימה ובין בעלת מום, תוך שנתה או עברה שנתה.

התוס' [כאן ובתמורה] מוכיחים שריבוי הגריעותות מביאות לידי רעייה, מדברי רבא [שם], הסובר שאפילו רבי, הסובר שבנמצאה קודם כפרה, תמות, מודה באבודת לילה, דהיינו, שנאבדה בלילה, שאינו זמן כפרה, והפריש אחרת תחתיה ונמצאה ביום המחרת, וסובר, שאינה מתה אלא רועה. מוכח, שמפני שהיה לה ריעותא נוספת, והיא לילה, לפיכך רועה.

ועוד מקשים על רש"י, מדברי רבי אבא [מובא בהערה 306], הסובר שהכל מודים "אפילו חכמים" שאם נתכפר בשניה, הראשונה תמות. אם כן, איך כתב רש"י שלכן תמות השניה מפני ריבוי הגריעותות, הרי אם נתכפר [שלדעת רש"י זו היא הרישא של המשנה], הרי נתכפר בשניה, ואף בלי הגריעותות, סוברים

חכמים שתמות. ולמה הוצרך רש"י לומר שאך

ורק מפני הגריעותות תמות?

ולפי תוס', מבואר היטב: מעולם לא דיברה המשנה ולא אמרה דין תרעה בכיפרו בעלים באחרת.

סברת מחלוקת רש"י ותוס', אם ריבוי הגריעותות הן סיבה למיתה או לרעייה, בפשטות היא: לדעת רש"י, מאחר שיש עליה הרבה גריעותות נדחית ונתרחקה מקדושתה, הילכך: תמות, ואילו התוס' סוברים, שמאחר ויש עליה הרבה גריעותות נחלשה קדושתה והדחייה שנדחית איננה כל כך דחייה בידים, שייאמר עליה שתמות, אלא דחייה של ממילא, הילכך: תרעה.

הגרי"ז [תמורה שם] מבאר שיטת רש"י, שסובר, שבפעם, הלכה למשה מסיני בחטאת האבודה לא אמרה דוקא אבודה בשעת כפרה, ואף בנמצאה בשעת כפרה יש עליה דין אבודה, אלא, היות ונמצאה תמימה, והיא ראויה עתה להקרבה, פקע ממנה דין מיתה. וחילוק זה מבואר ברכינו גרשום [שם] שכתב "אבודה ונמצאת בשעת הפרשת שניה קודם הקרבה, הואיל ואיזו שירצה יכול להקריב, הילכך: אין מתה שניה אלא רועה".

ועתה, סובר רש"י, דזה שייך לומר רק בנמצאה תמימה תוך שנתה, וראויה להקריב. מה שאין כן בנמצאה בעלת מום או אחרי שנתה ואינו יכול להקריבה, לא פקע ממנה דין מיתה. ועיין שם שהשאיר סברה זו בצ"ע קצת, שהרי מכל מקום, יכול לפדותה, ויקריב דמיה, דהרי החילוק בין לפני כפרה לאחריה נאמר גם בהפריש מעות [עיין הערה 306].

וכנראה, שכוונת הגרי"ז לתרץ קושית תוס' על רש"י מאבודת לילה. וביאורו הוא: אבודת לילה, אינה אבודה כלל, ולא נאמרה עליה ההלכה שתמות. בניגוד לשאר אבודה שנאמרה ההלכה שתמות, אלא שאם נמצאת תמימה פקע